

fordre Sagens Blædering i det samme Retsmøde, i hvilket Bevislighederne komme frem. Ordningen af Vidnesførelsen har andet Steds frembudt ikke faa Banfælgeligheder, og Motiverne til den tyfste Rigslov (S. 489) kalde dette Afnit af Processen for den knudrede Gren paa Retsplejens ellers faa lige Stamme. Det maa sikkerlig betragtes som et værdifuldt Fortrin ved Retsplejen, at den har overvundet hin Banfælgelighed, rettet hin knudrede Gren ved at henvise Vidnesførelsen til en egen Tingsvidnesag, hvis Resultater indgaa som et skriftligt Dokument i Hovedsagens Procedure og saaledes ikke komme til at spille nogen større Rolle i denne end ifølge den Betydning, Vidnesforklaringerne efter deres egen Bestaafenhed maa tillægges Sagens Dplysning og Afgørelse. Man kan indrømme, at vor Maaade at føre Vidner paa liden af nogle Ufuldkommenheder, men disse lade sig alle føre tilbage til en mindre tilfredsstillende Examination af Vidnerne og Protokolation af disses Svar. Det er paa disse Omraader, at man efter vor Opfattelse bør søge at indføre Forbedringer uden at opgive de Fordele, som vor Vidnesførelse hidtil har sikret os.

Det er af os ovenfor omtalt, at ifølge Lovforslagets § 267 skal Landsretten i sin Dom med bindende Virkning for Højesteret udtale, hvorvidt saadanne Rendsgerninger, som Landsretten selv anfer for at være uden Betydning for Sagen, men som Højesteret mulig kunde anse for relevante, eller med Hensyn til hvilke en Part udtrykkelig begærede det, ere at anse som beviste, eller ikke. Med Hensyn til Forstaaelsen af den heraf flydende Indskrænkning af Højesterets Kompetence hedder det i Processkommissionens Motiver (Side 18): „Den skarpeste Betegnelse af den overordnede Rets Stilling til Sagen gives egentlig negativt, idet det maa være Regel, at den ikke kan indlade sig paa noget Skøn over Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, Skøn eller Parternes personlige Afhørelse, men den maa i saa Henseende tage Landsrettens Afgørelse som noget givet, der ikke kan kritiseres“. Det forekommer os ikke hverten betryggende for Retsfærdighedens Interesse eller paa nogen anden Maaade formaalstjenligt og ej heller stemmende med Landets højeste Domstols Værdighed at hyde denne en saadan Stilling, at den med Udelukkelse af enhver selvstændig Kritik skal dømme efter en underordnet Rets Forudsætninger og Præmisser, hvis Rigtighed det er forbudt Højesteret selv at prøve, og om hvis Rigtighed Højesteret maaske mangen Gang kan nære en velbegrun- det Tvivl. Til Forsvar for dette hverten

hos os eller noget andet Steds kendte Appellsystem hedder det i Processkommissionens Motiver S. 17: „at det modificerede Appellsystem, som de nyere Proceslove opstille, og som hviler paa det Princip, at Overretsproceduren ikke er bunden ved Underretsproceduren, ikke er noget Retsmiddel af den Karakter som den gamle Appel, men noget helt andet, nemlig simpelthen en Afgang for Parterne til at genoptage Sagen til ny Forhandling trods den affagte Dom“. Dette er fuldkomment rigtig, og at man har forladt hin Karakter af den gamle Appel har sin velbegrundede Marfag deri, at Maalet for enhver Dom er at træffe en Afgørelse, der stemmer med, hvad der i Sagen er den virkelige materielle Ret, men at dette Maal tilfidesættes, naar man tvinger Appellinstansen til at give en mod den materielle Ret stridende Dom ved at forbyde Retten af formelle Grunde at tage Hensyn til Dplysninger eller Indsigelser, som ellers i sig selv burde være afgørende for Sagen. Som bekendt har denne Betragtning ført til de hos os brugelige Bevillinger til for Appellinstansen at fremsføre ny Dplysninger og — om end undtagelsesvis — ny Indsigelser og Benægtelser. De nyere Proceslove (deriblandt Rigsloven af 30te Januar 1877 §§ 401—495) tillade Parterne dette uden Bevilling og give, som Processkommissionens Motiver bemærke, simpelt hen Parterne Afgang til for den overordnede Domstol at genoptage Sagen til ny Forhandling. Den Vej, som Proceduren for Appellinstansen bør følge, og som er ganske modsat den, som Lovforslaget vil følge, er saaledes arviist baade ved vor egen bestaaende Retsforfatning og ved Forbilleder hente de andet Steds fra. Det kan tilføjes, at en saadan Ordning vilde afhjælpe en Anke, der er fremkommen baade ved Lovforslagets Forhandling i Tinget og i Udvalget, nemlig den, at medens S- og Handelsretten dømmer alene efter den mundtlige Forhandling for samme, benyttes den skriftlige Procedure for S- og Handelsretten i Tilfælde af Appel som Grundlag for Procedure ved Højesteret. Endnu kan tilføjes, at et Appellsystem som Lovforslagets vilde foruden at forlade den saa vel hos os som andet Steds som den rette anerkendte Vej, fremdeles medføre en uoverstuelig Forhaling af Sagen og Forøgelse af Omkostningerne, idet det tillige er en Gjenstandmelighed ved Lovforslagets Appellsystem, navnlig Indskrænkning af Højesterets Kompetence til at tage Sagen i sin Helhed under Paakendelse, at Sagen et ubestemt Antal Gange kan hjemvises til fornyet Omprocedering ved Landsretten for dernæst